

Maak ons hart onrustig

Einde

op zoek naar een schaap en een muntstuk

[Bekijk je liever de video?](#) (6')

soms is onrust meer op zijn plaats

De parabel van *het verloren schaap* en van *het verloren muntstuk* doen denken aan het lied "[Maak ons hart onrustig](#)", dat prachtig werd geschreven en vertolkt door [Roald Schaap en Liesbeth Goedbloed](#). Veel songs gaan over rust en vreugde, maar soms is onrust en verdriet meer op zijn plaats, en dat is zo in deze parabellen. Want er was onrust bij de herder omwille van het verloren schaap, onrust bij de vrouw die een geldstuk kwijt was, en onrust bij de vader van de verloren zoon. De farizeeën daarentegen kenden dat soort onrust voor de nood van anderen niet, en via deze parabellen verwijt Jezus hen dat ze zich afsluiten voor andermans nood.

De schrijver van het lied "Maak ons hart onrustig" geeft de volgende uitleg: *"In de kerk vond ik houvast, comfort en veiligheid. Daar zijn we als kerk goed in. Maar comfort werd voor mij zo belangrijk, dat ik mij begon af te sluiten voor ongemak."* Maar dat veranderde toen hij mensen in nood ontmoette. En met dat lied hoopt hij dat we in ons gewone leven oog krijgen voor mensen in nood.

de nood van de individuele mens

Je ziet op de tekening het verloren schaap en de vrouw die het verloren muntstuk zoekt. Het schaap en de munt zijn beelden van mensen in nood. Het is niet toevallig dat die gelijkenissen - samen met *de verloren zoon* - voorkomen in het evangelie van Lucas. Want Lucas heeft een bijzondere belangstelling voor de nood van de individuele mens. Misschien omdat hij geneesheer is, heeft hij vooral aandacht voor het feit dat Jezus komt om beschadigde mensen te herstellen. Lucas heeft oog voor armen, maar ook voor mensen die door de maatschappij

uitgestoten werden, zoals de tollenaars en prostituees. Lucas schets eerst het decor waarin Jezus die parabels uitspreekt.

Alle tollenaars en zondaars kwamen Hem opzoeken om naar Hem te luisteren. Maar zowel de farizeeën als de schriftgeleerden zeiden morrend tegen elkaar: "Die man ontvangt zondaars en eet met hen." (Lucas 15:1 - 2 NBV)

Jezus heeft hier een totaal ander publiek

Deze parabels doen het goed bij de kinderen. Maar Jezus heeft hier een totaal ander publiek. We zien op de tekening links de zondaars, rechts de farizeeën en de schriftgeleerden. Geen kinderen dus, wel enerzijds mensen die bekendstaan voor hun immorele levensstijl, en anderzijds een elitair gezelschap dat het voor het zeggen had.

De lichaamstaal op de tekening spreekt boekdelen. Links is er iemand die zijn hoofd buigt en geboeid luistert naar Jezus. Rechts staan de farizeeën en schriftgeleerden. Ze

keren Jezus de rug toe. Hun uiterlijk reflecteert hun hoogmoed en hun hardheid. Het is de omgekeerde wereld, want je zou verwachten dat de religieuze leiders gefascineerd zouden zijn door die man van Nazareth die zoveel inzicht had in Gods woord, en je zou verwachten dat de zondaars Hem zouden mijden.

luisteren... en morren

Maar het omgekeerde gebeurt. De zondaars voelen zich tot Jezus aangetrokken. Zij ervaren dat Hij hen au sérieux neemt, hun problemen kent en hen wil helpen... en ze openen zich voor Hem. Hun houding wordt getypeerd door het woordje "**luisteren**".

De farizeeën en schriftgeleerden komen ook naar Jezus, maar het is om Hem in de val te lokken. Hun houding wordt getypeerd door het woordje "**morren**". Zij hebben een groot gedacht over zichzelf. Misschien denken ze aan *Psalm 1* om hun houding te rechtvaardigen. Want zij zitten niet in *de kring van de goddelozen*, maar in *de kring van de rechtvaardigen*, en in tegenstelling tot de zondaars *overdenken ze Gods woord dag en nacht!* Jezus kijkt anders naar hen, want Hij doorprijkt de schone schijn.

Jezus wil hun foute godsbeeld en handelswijze corrigeren

Door deze parabels wil Jezus aan de farizeeën duidelijk maken waarom Hij omgaat met zondaars. Hij wil ook hun

foute godsbeeld en handelswijze corrigeren en hij gebruikt daarvoor eerst het beeld van een herder - een goede herder, vol medeleven.

Maar Jezus richt zich ook tot een ander deel van zijn publiek: de zondaars. Hij wil ook hun foute godsbeeld en handelswijze corrigeren en maakt hen duidelijk dat God naar hen op zoek is.

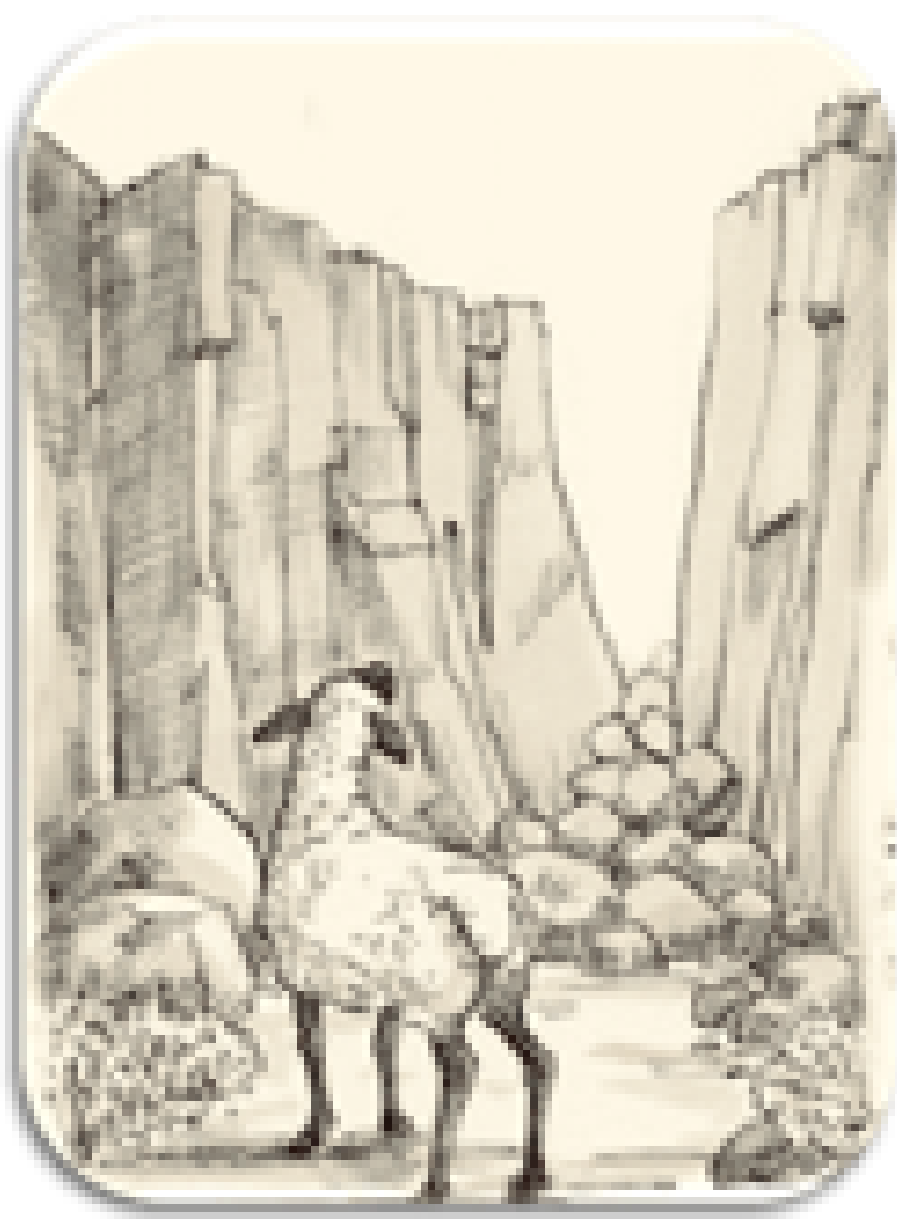
Wij zijn vertrouwd met die parabels. Het zijn nu verhaaltjes voor het slapengaan, maar 2000 jaar geleden, was dat niet zo. Het waren aanklachten tegen onverschilligheid, en het godsbeeld dat Jezus hier meegaf was revolutionair.

Voor de farizeeën was Jezus' houding choquerend en godslasterlijk, want God is heilig en heeft een afkeer van de zonde. Tollenaars en prostituees waren niet welkom in de synagoge en wie met hen at compromitteerde zichzelf.

Maar voor die zondaars ging nu een nieuwe wereld open: Jezus gaf hen hoop en uitzicht op vrede met God en met zichzelf, en op een ander leven.

de 99 andere schapen

Eerst gaan we samen met Jezus op zoek naar dat verloren schaap.

Jezus vertelde hun toen deze gelijkenis: "Als iemand van u honderd schapen heeft waarvan er één verloren is geraakt, laat hij dan niet de negenennegentig andere in de woestijn achter om naar het verdwaalde dier op zoek te gaan tot hij het gevonden heeft? En als hij het gevonden heeft, legt hij het vol vreugde op zijn schouders en gaat hij naar huis. Daar roept hij zijn vrienden en buren bijeen en zegt tegen hen: 'Deel in mijn vreugde, want ik heb het schaap gevonden dat verdwaald was.' Ik zeg u: zo zal er in de hemel meer vreugde zijn over één zondaar die tot inkeer komt dan over negenennegentig rechtvaardigen die geen inkeer nodig hebben..." (Lucas 15:3 - 7 NBV)

De kritische lezer maakt zich wellicht zorgen over de 99 andere schapen: is het wel verantwoord om die achter te laten in de woestijn? Maar elke parabel heeft zijn grenzen want de gelijkenis houdt ergens op. De 99 zijn in veiligheid, want er zijn wellicht nog andere herders in de buurt. Straks volgt er trouwens wat meer uitleg over het voorrecht om tot de 99 te behoren. En bij het woord *woestijn* moeten we niet denken aan die eindeloze zandvlaktes, maar eerder aan de onherberzame streken in Israël, waar herders met hun kudde rondzwierven.

zij zijn herders die zichzelf weiden

De herder vreest dat het verloren schaap zal sterven in de woestijn en hij gaat op zoek. En wanneer hij het gevonden heeft, is er vreugde alom, vreugde bij het schaap, de herder, de vrienden, de engelen. Wat een contrast met de morrende farizeeën! Dit verhaal behoort tot de leefwereld van de mannen en de jongens. En de farizeeën en schriftgeleerden wisten dat religieuze leiders door de profeten met herders worden vergeleken. De parabel gaat over hen, maar zij zijn herders die zichzelf weiden. Ze misbruiken hun positie en denken alleen aan zichzelf. Ze jagen mensen weg van God, en maken ook een terugkeer van de verdwaalde mens tot God onmogelijk.

hier speelt een vrouw de hoofdrol

Maar er zijn ook vrouwen onder het publiek, en Jezus geeft een andere gelijkenis die hen meer aanspreekt, want

het gaat over hun leefwereld: de gelijkenis van het verloren muntstuk.

En dat is typisch voor Jezus: Hij gaat naar de mensen toe: letterlijk, maar ook figuurlijk door woorden en beelden te gebruiken die behoren tot hun wereld.

En als een vrouw tien drachmen heeft en er één verliest, steekt ze toch de lamp aan, veegt het hele huis schoon en zoekt ze alles af tot ze het muntstuk gevonden heeft? En als ze het gevonden heeft, roept ze haar vriendinnen en buren bijeen en zegt: "Deel in mijn vreugde, want ik heb

de drachme gevonden die ik kwijt was." Zo, zeg ik u, heerst er ook vreugde onder de engelen van God over één zondaar die tot inkeer komt. (Lucas 15:8 - 10 NBV)

De les van het verloren geldstuk is dezelfde als het verloren schaap. God gaat op zoek naar wat verloren is. Maar hier speelt een vrouw de hoofdrol en dat was ongewoon in die tijd en een teken van het respect van Jezus voor de vrouw. Voor Hem waren zij geen tweederangsburgers: hij nam hen au sérieux. Lucas heeft in zijn evangelie aandacht voor individuele noden. Maar ook voor de situatie van de vrouw, die in die cultuur extra kwetsbaar was. Lucas vermeldt tien vrouwen die nergens anders in het Nieuwe Testament worden vernoemd.

Het geldstuk wordt teruggevonden en er is vreugde bij de vrouw, bij de vriendinnen en bij de engelen. Ook hier: wat een contrast met de morrende farizeeën!

het symboliseert de eigzinnige mens

We gaan nu dieper in op de gelijkenissen en zien op de tekening opnieuw het verloren schaap, maar we zien ook de ideale situatie, beschreven in Psalm 23. Die psalm gaat over de 99 andere schapen. *"Zij hebben niets te kort", ofwel "er ontbreekt hen niets"*, en dat is te danken aan de herder en aan het feit dat de schapen deel uitmaken van de kudde.

Maar het verloren schaap daarentegen is verdwaald, vindt geen voedsel meer en loopt groot gevaar. Het symboliseert de eigenzinnige mens, die denkt dat hij de herder en de kudde niet nodig heeft. Het goede nieuws is dat God zo iemand niet de rug toekent. Want God is niet geïnteresseerd in goede statistieken. 99 procent is een zeer hoge score, maar toch blijft God geïnteresseerd in die ene mens die verloren dreigt te gaan, ook al is het door zijn eigen schuld! De pijn om dit verlies wordt niet gecompenseerd door de 99 rechtvaardigen.

dat nieuwe kind vervangt het vorige niet

Dat is ook zo bij een moeder die een kind verloren is. Die rouwverwerking kan heel moeilijk zijn. En wanneer die vrouw later nog een kind krijgt, vervangt dat nieuwe kind het vorige niet. De pijn om dat verloren kind mag dan niet langer overheersen en het leven bepalen. Maar die pijn blijft wel aanwezig op de achtergrond, want dat kind was uniek en kan niet vervangen worden. Zo bekijkt God elk verloren mens en zo zouden wij moeten kijken naar mensen in nood.

Het bijzondere in deze parabel is trouwens dat het gemis en de pijn bij God niet gaat om iemand met een voorbeeldig leven. Neen, dat gaat hier om prostituees en tollenaars. Jezus vond ook deze mensen aantrekkelijk genoeg om er naar op zoek te gaan.

je zal die persoon ook ophalen uit zijn gevangenis

Niet lang nadat Jezus deze parabels heeft uitgesproken, laat hij zich gevangen nemen en wordt hij gekruisigd. Als goede herder gaat hij niet enkel op zoek naar de verloren schapen, maar hij geeft zijn leven voor die schapen. Via de kruisdood wordt Hij in hun plaats veroordeeld en wie dat aanvaardt, wordt vrijgesproken.

Het feit dat Jezus die zondaars opzoekt, is dus niet meer dan logisch. Want wanneer je een zeer hoog losgeld voor iemands vrijlating betaalt, dan zal je die persoon natuurlijk ook ophalen uit zijn gevangenis. Dat wil Jezus doen, en Hij kan daarbij onze hulp gebruiken.

op ons eentje kunnen we niet ten volle christen zijn

Er zit nog een andere les in de gelijkenis van het verloren schaap, en dat gaat dan over het belang van de kudde. God heeft het zo bedoeld dat we als christenen deel uitmaken van een groep. We hebben natuurlijk nood aan een persoonlijk leven met God, maar de kudde wijst op die

samenhang met anderen: we zijn een schaap in de kudde, wij zijn een oog of een hand behorend tot het lichaam, we zijn een steen die deel uitmaakt van een gebouw.

De kudde, het lichaam en het gebouw is de plaats waar we kunnen ontvangen en kunnen geven. Daar is voedsel en bescherming. Want zonder de kudde loopt het schaap gevaar om steeds verder van God verwijderd te raken en in moeilijkheden te komen. Op ons eentje kunnen we niet ten volle christen zijn. Dat is een van de lessen van de parabel.

Ook al zijn er soms spanningen in de kudde, toch wil God dat we met onze noden, onze talenten en de mogelijkheden die we hebben, inpassen in dat onvolmaakte verband waarin Hij aanwezig is als herder van de kudde, als hoofd van het lichaam en als fundament en hoeksteen van het gebouw.

moet ik mijn kaarten laten blokkeren?

En dan is er die andere gelijkenis, over dat verloren muntje. Vandaag loop je niet het risico een schaap kwijt te raken. Maar een portefeuille misschien wel en dat geeft een sterk gevoel van onrust. *Waar ben ik laatst geweest? Is hij gevallen bij het uitstappen uit de wagen? Moet ik mijn kaarten laten blokkeren?* En dan de opluchting en de uitroep "*Ik heb hem gevonden!*", zodat ook de huisgenoten ophouden met zoeken. De situatie van de vrouw die een geldstuk kwijt was, lijkt daarop. Misschien *hield zij de portemonnee bij* en was dat het geld waarmee het gezin de komende weken moest rondkomen...

Maar sommigen denken dat die munt deel uitmaakte van een hoofdband met tien muntstukken die een joodse vrouw ter gelegenheid van haar huwelijk kreeg. En dan heeft die munt een symbolische waarde die lijkt op die van een trouwring. Als dat zo is, dan is het verlies nog pijnlijker en de vreugde van het terugvinden zoveel groter.

de munt wordt waardeloos wanneer ze op de grond valt

Jezus vergelijkt ons met een waardevolle munt, die God wil gebruiken. Maar de munt wordt waardeloos wanneer ze op de grond valt en overdekt raakt met aarde of vuil. En dan gaat God op zoek in die donkere kamer tussen het stof en Hij steekt het licht aan in de hoop die munt terug te vinden en te kunnen gebruiken.

Het schaap had op eigen initiatief de kudde verlaten en staat voor de eigenzinnige mens. Het muntstuk doet mij denken aan de mens die verloren raakt door slordigheid of onachtzaamheid van anderen. God roept ons op om mensen in nood warm te omringen, met de nodige wijsheid natuurlijk, en binnen onze mogelijkheden en talenten. Een advocate die slachtoffers van misbruik begeleidt zegt over die slachtoffers het volgende: *Als ze niet warm omringd worden, zijn ze een vogel voor de kat.*

die vreugde is typisch voor Lucas

Een gemeenschappelijk punt in de twee gelijkenissen is dat er na de onrust, sprake is van heel veel vreugde. Er is vreugde bij de herders en vreugde bij het schaap, dat terug in veiligheid is. Vreugde bij de vrouw en bij haar vriendinnen en buren... En daar is het God om te doen, want die vreugde toont dat we Gods goedheid en liefde ervaren. Maar het is ook een verwijzing naar een toekomstige tijd, waarin alles goed is omdat Jezus regeert.

En ook die vreugde is typisch voor Lucas. Het evangelie van Lucas bevat meer woorden die afgeleid zijn van het woord vreugde, dan om het even welk ander nieuwtestamentisch boek. Het evangelie is goed nieuws. Het verdriet in deze parabels wordt door Gods tussenkomst omgezet in vreugde.

zij zien de eeuwige consequenties

Waarom maakt Jezus melding van de vreugde bij de engelen? Beter dan wij zien zij het belang van wat er gebeurt, beter dan wie ook zien zij de tragische gevolgen van het verloren zijn, de afschuw van de eeuwige duisternis... maar ook de voor ons oog verborgen rijkdom van de nabijheid van God. Zij zien de eeuwige consequenties van het feit dat een mens verloren gaat, of dat hij zich door God laat vinden, en dat laatste geeft hen immense vreugde.

wie geen medeleven heeft, ervaart evenmin de vreugde

De parabels gaan over **vreugde**, maar vreugde volgt vaak op verdriet. Er zit veel verdriet en pijn in deze parabels: het stukje dat we gelezen hebben, begon met de pijn die Jezus ervaart om de hardheid en onverschilligheid van de farizeeën. En er is de pijn van de herder, de onrust van de vrouw. Er is ook onrust en angst bij het schaap dat misschien gewond is en honger heeft. Er is pijn, verdriet, wroeging bij de tollenaars en de prostituees.

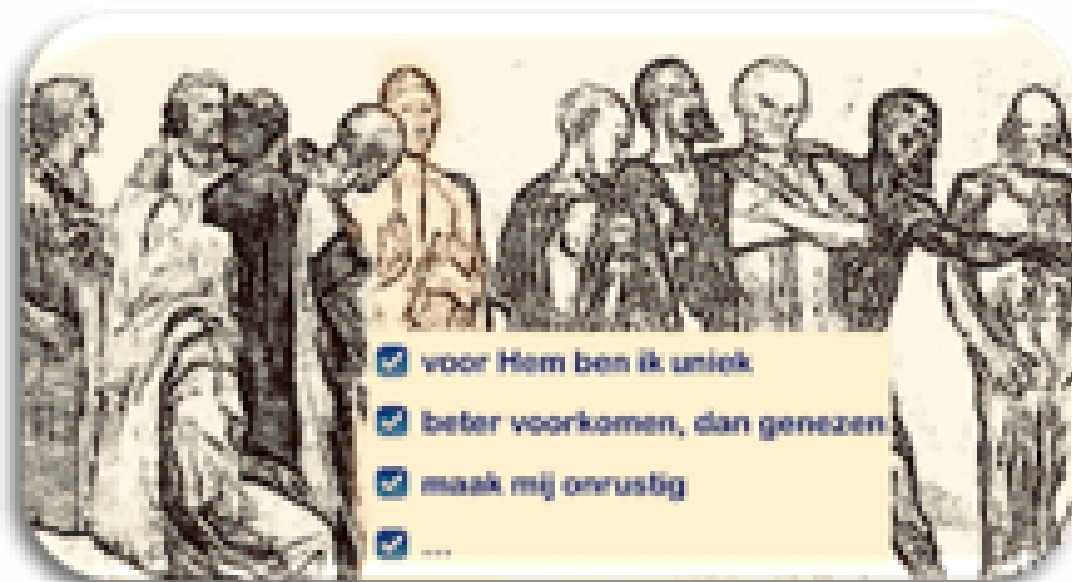
De farizeeën zien dat verdriet niet, of ze voelen het niet want ze sluiten er zich voor af. Het is hun probleem niet! Wie onverschillig is, gaat niet op zoek. Maar wie geen medeleven heeft, ervaart evenmin de vreugde. De vreugde nu en de vreugde later is weggelegd voor wie wel oog heeft voor de nood van de andere. Ik denk dan aan die woorden van Jezus: *Ik had honger, ik was naakt, Ik zat in de gevangenis... en gij hebt mij geholpen.*

De parabels zijn een oproep om attent te zijn, aandacht te hebben voor de anderen - een oproep tegen onverschilligheid. Er is veel negatieve berichtgeving en dat dreigt ons onverschillig te maken, want we kunnen er meestal niets aan doen, en we kunnen inderdaad niet iedereen helpen. Jezus wijst op het risico om ook datgene wat we wél kunnen doen, na te laten. We lopen het risico om terug te plooiën op onszelf, terwijl God ons ook in deze tijd wil gebruiken om mensen in nood te helpen om de weg naar Hem te vinden.

En doordat de wetteloosheid toeneemt, zal bij velen de liefde bekoelen. (Matteüs 24:12 NBV)

maak ons hart onrustig!

Om af te sluiten vragen we ons af wat wij kunnen leren uit deze parabels? Dat is voor elk van ons verschillend aangezien elkeen een eigen levensverhaal heeft en zijn specifieke sterktes en zwaktes... Misschien lijken we wat

op de schriftgeleerde of de tollenaar, op de huisvrouw of de publieke vrouw. Een basisles die voor iedereen geldt is dat Jezus elk mens wil toespreken, en dat Hij ook op zoek gaat naar de verdwaalde mens. Wie ik ook ben, Hij vindt mij de moeite waard!

Een andere conclusie is dat het beter is te voorkomen, dan te genezen. Waarom verloren lopen? Waarom zou ik eigenzinnig de kudde achter mij laten, en avonturen opzoeken die mij zullen schaden?

Tenslotte, wordt hier heel duidelijk dat God vraagt dat ik mij niet afsluit voor de nood van mensen rondom mij...
Maak ons hart onrustig!

[C.S. Van Audenard](#)

mei 2020

[Beluister de song op YouTube!](#)

Begin